

Nasiha xanımın ötən il rus və qazax dillərində nəşr etdiyi "Қарабах: долгая дорога домой" ("Qarabağ: evə uzun yol") kitabı oxucular arasında xüsusilə böyük əks-səda doğurub. Bu əsərin Qazaxıstanda, Azərbaycanda, eləcə də bir çox MDB ölkələrində müəllifin iştirakı ilə geniş müzakirəsi keçirilir.

"Qarabağ sevdalı" qazax yazıçısı bu günlərdə növbəti dəfə ölkəmizi ziyarət edib, Bakıda, Sumqayıtda, Gəncədə, əlbəttə, Şuşada olubdur. "Xalq qəzeti"nin müxbiri qazaxıstanlı

bir çox şahidləri ilə də görüşmüşəm. Onların ermənilərin ağılaşmaz zorakılıqları barədə həyat hekayətləri məni çox təsirləndirib.

– **Görünür, elə bu səbəbdən sizin Xocalı soyqırımına barədə kitabınız araya-ərsəyə gəldi, deyilmi?**

– Bəli, elədir. Nə gizlədim, Xocalı qətlimi barədə kitabımı böyük ürək ağrısı ilə yazdım. Xocalı qatillərinə qarşı hər zaman içimdəki qəzəb vulkan kimi püskürməyə hazırdır. O məşum hadisə barədə düşünəndə insanın damarında qanı donur.

Qələbə paradı keçirildi. Həmin gün özümü Bakıya çatdırmaq, paradı öz gözələrlə görməyi çox arzulayırdım. Təəssüf ki, pandemiya səbəbindən hava yolları bağlı olduğu üçün gələ bilmədim. Bu səbəbdən çox mütəssir olmuşdum.

Eyni zamanda, bu möhtəşəm tədbirə internet vasitəsi ilə sonsuz maraqla baxmışam. Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin parad iştirakçıları qarşısındakı olduqca səmimi və qürurlu çıxışlarından çox təsirlənmişdim. Ulu babalarımız

– Budəfəki gelişimin əsas məqsədi "Qarabağ: evə uzun yol" kitabım ilə bağlı geniş oxucu auditoriyalarında təşkil olunan müzakirələrdə şəxsən iştirak etməkdir. Bu, çoxsaylı oxuculardan gələn təşəbbüsdür və məni çox məmnun etmişdir.

Kitabın müzakirələri son dərəcə böyük uğurla keçir. AMEA-nın bir çox elmi-tədqiqat institutlarında, Bakı Dövlət Universitetində, paytaxtın, Sumqayıtın, Gəncənin bir çox elm və təhsil məktəblərində təşkil olunan müzakirələrdə oxucular əsərlə bağlı

Qazaxıstanlı yazıçı: Şuşanın qeyri-adi gözəlliyinə heyran qalmışam

Almatıda yaşayan tanınmış qazaxıstanlı yazıçı, şairə və publisist Nasiha Qumarqızı Azərbaycanın yaxın dostlarından və heyranlarından. Onun son illər Bakı, Qarabağın tarixi, xalqımızın 44 günlük savaşda parlaq qələbəsi barədə rus və qazax dillərində yazdığı bir-birindən dəyərli publisistik əsərləri oxucular tərəfindən dərin maraqla qarşılıb.

yazıçı ilə görüşüb söhbət etmişdir.

– **Nasiha xanım, gəlin, söhbətimizə Bakıya ilk gelişinizdən başlayaq...**

– Məmnuniyyətlə. Bakıya ilk dəfə gelişimin qərribə və maraqlı tarixi var. Belə ki, 2017-ci ilin yayında Kislovodskdə istirahət etmək üçün "Mineralniye vodi" şəhərinə uçan təyyarəyə билет almışdım.

Lakin birdən-birə özüm üçün də gözənilmədən marşrutu dəyişdim. Belə ki, mənə əvvəlcə Bakı ilə yaxından tanış olmaq arzusu yaranmışdı. Azərbaycan xalqının ədəbiyyatı, mədəniyyəti ilə əvvəlcədən tanış idim, amma qardaş ölkədə heç vaxt olmamışdım.

Beləcə, biletimi dəyişdirib Bakıya uçdum. Azərbaycanla yaxın dostluğum məhz o vaxtdan başladı. Elə ilk gündən Azərbaycanın zümrüd gözlü Xəzərin sahilindəki füsunkar paytaxtına, onun halal, saf qəlbi sakinlərinə bərk vuruldum.

Yadımdadır, Bakıdan ayrılı bilmirdim, bir də gördüm ki, məzuniyyətimin müddəti artıq bitmək üzrədir və evə dönmək lazımdır. Beləcə, Kislovodskiyə gedə bilmədim.

– **Taleyin bu sürprizinə peşman deyilsiniz ki?**

– Əslə, yox! Qədim və modern Bakının arxitekturası, şəhər sakinlərinin yüksək qonaqpərvərliyi, mərdliyi, ürəkgenişliyi məni elə ovsunladı ki, burada gördüklərim barədə ayrıca kitab yazmağı qərara aldım.

Beləcə, "Бақы глазами казахстанки" ("Bakı qazaxıstanlı xanımın gözü ilə") kitabım meydana gəldi. Əsər təkcə Qazaxıstanda deyil, bütün MDB məkanında böyük rəğbətə qarşılandı.

Sonrakı illər ərzində qardaş Azərbaycanı tez-tez ziyarət etməyə başladım. Hər dəfə yeni dostlar, tanışlar, sirdaşlar tapdım. İndi özümü Bakıda doğma evimdəki kimi hiss edirəm.

Son illər Azərbaycanda insanlar, həqiqətən, böyük həvəslə qurub-yaradırlar. Amma, ilyarım əvvəlcə qəder buradakı dostlarımla qəlbində Qarabağ kədərini, torpaq nisgini sezdirdim.

Mən Bakıda, Azərbaycanın bölgələrində olarkən Xocalı qətliminin

Xocalı, təkcə Azərbaycanın, türk dünyasının deyil, bütün bəşəriyyətin faciəsidir. Yazdığım kitabın məramı budur ki, Xocalı qatilləri mütləq layiqli cəzalarına çatacaqlar. Belə faciələr dünyanın heç bir yerində bir daha təkrarlanmamalıdır.

Yeri gəlmişkən, Xocalı soyqırımına həsr olunmuş kitabla görə erməni millətçiləri tərəfindən dəfələrlə kəskin hədələrə və təzyiqlərə məruz qalmışam. Lakin, bunlar məni heç vaxt qorxutmayıb və bu gün də qorxutmur, çünki olanları qələmə almışam.

– **İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycan torpağında gedən ağır döyüşlərə sadə qazaxların münasibəti necə idi?**

– Fəxrlə qeyd etmək lazımdır ki, Qazaxıstanda Azərbaycan xalqının Qarabağ torpaqlarının geri qaytarılması uğrunda ədalətli mücadiləsini böyük həyəcanla izləyirdilər. Qazax xalqı birmənalı olaraq Azərbaycanın yanındadır!

Azərbaycanın igid əsgər və zabitlərinin haqq-ədalət savaşında nümayiş etdiyi şücaətlər şəxsən mənim qəlbimdə sonsuz qürur hissləri doğururdu. Mən Azərbaycanda baş verən proseslər barədə Qazaxıstan mətbuatında tez-tez yazır, televiziya-larda çıxışlar edirdim.

Qarabağın hər bir kəndi, şəhəri düşməndən azad olunduqca, elə bildirdim ki, bütün dünyanı mənə verirlər. Şuşanın azad olunması müjdəsini eşidəndə isə lap çox sevindim, üz-gözümün göz yaşları axdı. Bu, əlbəttə, sevinc göz yaşları idi!

Mən Azərbaycanın Qarabağdakı zəfəri, Şuşanın fəthi barədə hər yerdə, ən müxtəlif auditoriyalarda böyük həvəslə söz açıram. Bu gün isə bir daha qəlbimdən dilimə axan sözləri izhar etmək istəyirəm. Bəli, Azərbaycan əsgəri yenilməz və qüdrətlidir. Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev adını tarixə qızıl hərflərlə yazdırıb. Fateh Prezidentə eşq olsun, deyirəm! Azərbaycanın Qarabağdakı zəfəri bütün türk dünyasının tarixi qələbəsidir.

2020-ci ilin dekabrında Bakıda "Azadlıq" meydanında Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin iştirakı ilə

necə də müdrikcəsinə deyiblər: Güc birlikdədir. Həqiqətən, belədir!

– **"Qarabağ: evə uzun yol" kitabınızı Azərbaycan xalqının İkinci Qarabağ müharibəsindəki parlaq qələbəsinə həsr edibsiniz, deyilmi?**

– Düzgün qeyd edirsiniz. Mən həcmi 500 səhifəyə yaxın olan bu kitabı Azərbaycanın Vətən savaşındakı ədalətli mücadiləsindəki parlaq qələbəsindən ilhama gələrək cəmi 3 aya yazmışam. Qardaş Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki böyük uğuru mənə elə bir coşqu yaratmışdı ki, həmin günlər ərzində, demək olar ki, səhərdən axşamədək işləyir və yorulmaq bilmirdim.

Kitabda Azərbaycanın ayrılmaz parçası olan qədim Qarabağın tarixi, ermənilərin Azərbaycana qarşı əsassız torpaq iddiaları, onların işğal etdikləri ərazilərdə törətdikləri vəhşiliklər, nəhayət, Azərbaycan əsgərinin, zabitinin Vətən müharibəsindəki qeyri-adi hünərindən bəhs etmişəm.

Ötən ilin payızında kitabın Almatıda geniş təqdimat mərasimi keçirildi. Sonrakı günlərdə Qazaxıstanın başqa şəhərlərində belə müzakirələr keçirilib.

– **Bildiyimə görə, Almatıdakı tədbirdə görkəmli qazax şairi Oljas Süleymenov da iştirak edib.**

– Xalqımızın böyük və sevimli şairi Oljas Süleymenov tədbirdə həvəslə iştirak etdi, kitabın yüksək məziyyətləri barədə danışdı, kitabın hazırlanması üçün çəkilən əməyə, görülən işə böyük dəyər verdi. Məxsusi olaraq qeyd etdi ki, dost və qardaş Azərbaycan xalqı 44 günlük savaşda haqlı mücadilə aparıb, Qarabağda tarixi ədaləti bərpa edibdir.

Yeri gəlmişkən, böyük şair tədbirdə ötən ilin yayında Bakıya geliş, Prezident İlham Əliyevin onu qəbul etməsi və avqustun 12-də Azərbaycanın ali mükafatı – "Şərəf" ordenini ona şəxsən təqdim etməsi barədə də dərin minnətdarlıq hissilə söz açdı.

– **Nasiha xanım, sirr deyilsə, Azərbaycana budəfəki gelişiniz nə ilə bağlıdır?**

dəyərli rəy və təkliflərini bildiriblər.

Fəxrlə bildirmək istəyirəm ki, müzakirələrdə gənclərin fəal iştirak etmələri məni xüsusilə sevindirdi. Yaxşı haldır ki, Azərbaycan gəncliyi öz tarixinə hörmətlə yanaşır və haqlı olaraq qürur duyur.

– **Əvvəlki kitablarınızda yazıbsınız ki, ən böyük arzunuz Şuşanı ziyarət etməkdir. Bu arzunuz çin oldumu?**

– Bu il aprelin 16-da mənə Şuşanı öz gözələrlə görmək nəsb olubdur. Bu, mənim həyatımın ən xoşbəxt anları idi.

Şuşa mənim təsəvvür etdiyimdən də qat-qat gözəl və ecazkar. Onun elə bir qeyri-adi aurası var ki, bura bir dəfə gəlmək istəyən, mütləq bir də gəlmək istəyir.

Sonda bir məqamı da vurğulamaq istəyirəm. Mən bu dəfə Bakıda, Sumqayıtda, Gəncədə öz təşəbbüslə Vətən müharibəsinin şəhidlərinin ailələrini, onların məzarlarını ziyarət etmişəm, çox sayda qazılərlə görüşmüşəm. Bu görüşlərin hər biri qəlbimdə silinməz izlər qoyubdur. Bu barədə, əlbəttə, yazacağam.

Qazaxıstanlı zabit Erbola Barımbəyov İkinci Qarabağ müharibəsində iştirak etmək üçün könüllü olaraq Qarabağa gəlmiş, azərbaycanlı igidlərlə çiyin-çiyinə bir çox ağır döyüşlərdə iştirak etmiş, bu döyüşlərin birində qəhrəmancasına şəhid olmuşdur. Məzarı Bakıdakı İkinci Şəhidlər xiyabanındadır. Əlbəttə, həmyerlimin üzərini daim gül-çiçək bəzəyən qəbrini də böyük fəxarət hissilə ziyarət etmişəm, ora tər güllər düzmüşəm. Allah bütün şəhidlərə rəhmət ələsin!

PS. Müsahibim söhbətin sonunda iki gündən sonra Almatıya uçacağını, bu dəfə də dost Azərbaycandan qardaş Qazaxıstanla "özü ilə bərabər bir qucaq sevgi" aparacağını dedi.

Söhbəti qələmə aldı: Məsaım ABDULLAYEV, "Xalq qəzeti"